

Hertvik Žehušícký z Nestajova na Svojanově, skrze téhož ut s.

Petr Hořešovec Studeněveský z Libošína.
Petr Bláský z Kašova.
Jakub Chodaur z Lokte na Chodově.
Jiřík Mošaur z Valdova na Dobřevojevicích.
Mikuláš Bryknar z Brukštejna.
Jiřík Voděrádský z Hrušova na Dobřeni.
David Střela z Rokyc na Chrenicích.
Václav Raus z Vražkova.
Bořivoj Pešík z Komárova na Komárově.
Jiřík Vlk z Kvitkova na Rašovicích.
Jiřík Zumr z Herstošic.
Prokop Otmar z Holohlav.
Václav Sokol z Mor na Vršovcích.

Jaroslav Stranovský z Sorojovic na Žlunicích, skrze Bernarta z Hodějova.

Jan Markvart z Hrádku na Herštejně.
Beneš Beneda z Nectin na Vilimově.

Voldřich Malovec z Malovic na Zbraslavicích, skrze Zdenka Věrníka.

Václav Skuhrovský z Skuhrova na Voticích.
Bohuslav Šejbor z Tisové.
Jindřich Lapáček z Rzvého na Dobronicích.
Joachym Blekta z Outěchovic.

Mikuláš Vratislav z Mitrovic.

Vilím Malovec z Malovic na Nemyšli, skrze Zdenka Malovce.

Mikuláš Kozelka z Hřivic, skrze pana písaře.
Jindřich Dobřichovský z Dobřichova.
Václav Točník z Křimic a na Prostibóti.

Jeřich z Rejchu na Srběi.
Adam Ctínský ze Ctíněvsi.
Zikmund Anděl z Ronovce.
Jiřík Strojeticický z Strojetic.

Jan Chobotský.

Jiřík Žďárský ze Žďáru.

Jan Žďárský ze Žďáru.

Přech Dvořecký.

Arnošt Bryknar z Brukštejna.

Václav Braum z Nežetic.

Cyrillus Sataneš z Drahovic.

Jan Mladota z Solopisk.

Řehoř Oryn z Chocevic.

Jan Mikeš z Hrobčice na Velkém Pálči.

Jeroným z Hrobčice.

Mikuláš Karyk z Řezna na Chvalách.

Václav z Peclinovce.

Havel Šamša z Kosmačova.

Jiřík Ursin z Vladově.

Jan Domažlický z Ryzngruntu.

Pražané všech tří měst i jiní poslové z měst. *)

*) V M. S. archivu města Prahy (č. 108) nalezájí se při sněmu z r. 1561 ještě připsané přímluvy stavů k císaři za některé věci obecní a osobní; kteréž však do deskových sněmů úředně vepsány nebyly a než tímto byly uveřejněny.

Také se k J. M. C. všickni tři stavové na žádost Kateřiny z Sudomíře od dcery někdy Adama Řepického z Sudomíře a manželky Zdenka z Šternberka a na Blatné přimlouvají: jakož jest z poručení J. M. C. do komory české a raďy obeslána byla, aby po někdy Adamovi Řepickém z Sudomíře, otci svém, z důchodu, kterýchž se jest týž Adam z J. M. C. statkuo důchodu, též J. M. králové, slavné paměti, jsouc podkomořím na onen čas, dotýkal a k sobě na penězích přijímal, počet pořádný učinila; kterýžto počet, jakž zprávu dává, skrze čas, jestliže by se co na též počtu nedostávalo a za nebožtíkem otcem jejím pozůstalo, čehož by se mnoho najíti nemělo, pro mnohá věrně až do smrti stálé služby jeho Adama Řepického to prominouti a milostivě odpustiti ráčil.

Za probosťa, Mistry, kolegiáty kolleje císaře Karla Čtvrtého, slavné paměti, v Starém městě Pražském, k J. M. C. všickni tři stavové se přimlouvají: aby J. M. C. pro zachování té kolleje a v ní učení tohoto českého národu, kteráž s velikým a znamenitým nákladem vystavena jest, aby před zkázou a pádem nastávajícím zachována býti mohla, z předešlých zadržalých berní, nenlí odkud jinud, spomozeno býti mohlo, svou milostivou pomoc učiniti ráčil.

Též k J. M. C. o Petra Hlavsu z Liboslavě všickni tři stavové se přimlouvají: aby J. M. C. před osobu svú císařskou jej s odpornky jeho sročiti a s nimi slyšeti, anebo komisaře k vyslyšení té pře, jakž suplikací J. M. C. od něho Petra Hlavsu podaná v sobě šite obsahuje a zavírá, milostivě voliti a vydati ráčil.

Také k J. M. C. podle Jich M. aronimžat všickni tři stavové se o Zikmunda a Václava bratří Braumy přimlouvají: aby J. M. C. jim chudým bratřím, jakožto krevním přátelům a náspadníkům statku po někdy Kristofovi Křivčickém z Křivce, uci jich, v městě Znojmě zůstalého, poněvadž ho odsouzení jsou, nějakou částku uděliti ráčil.

Též od Albrechta, Jana, Jaroslava a Kristofa, bratří purkrabí z Donína, k J. M. C. všickni tři stavové se přimlouvají: aby J. M. C. jich bratří od nápadu statku Kynšperského po někdy Kristofovi purkrabí z Donína, strejci jich, zůstalého odcizovati neráčil, a při tom aby jim majestáty, listy i také znova stvrzená obdarován

29. Ferdinand I. oznamuje svému králi Maximilianovi, že sněm český již jest uzavřen, posílá mu usnešení sněmovní i německý téhož překlad.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM, 1561, 26. října. — Konec. v archivu česk. místodržitelství.

30. Ferdinanda I. řád o minci, kterýž k některé žádosti stavů pro země koruny České vydán a vyhlášen byl l. 1561.

(Tisk v archivu král. hlavního města Prahy.)

Císaře římského, uherského a českého oc. krále J. M. nově o mincích v království Českém, markrabství Moravském, knížetství Slezském a markrabství Horních a Dolních Lužic zřízení, vůbec vydané a vyhlášené léta božského 1561. Při tom jsou proti české minci zlaté a stříbrné cizí mince, jakby v své hodnoti brány býti měly, valvovány.

My Ferdinand oc. Osvíceným, urozeným, statečným, sloutným, poctivým a opatrným, knížatoum, pánuom, rytřiuom, vladykám, Pražanuom, městuom i jiným všem obyvatelům a poddaným našim ze všech stavův království našeho Českého, milost naši císařskou a všecko dobré vzkazujem. Věrní milí! Věděti Vám všem vůbec dáváme, že jsme mnohokrát v svaté římské říši na sněmích obecních a jiných obzvláštních sjezdích rozličná jednání a rozvažování mívali, zvláště pak na minulém říšském

lení na zámku Budeštně skrze Jana Šlibu, hejtmana krajského Horních Lužic z poručení J. M. C. zabezpečené a rodu jich náležité, jim vydány byly, o tom milostivě poručiti ráčil.

K J. M. C. také všickni tři stavové se přimlouvají za Jana Burjana z Potněstajna: aby J. M. C. tu věc mezi knížaty Minstrberskými s jedné a jím Janem Burjanem, jakožto synem a dědicem po někdy Zdenkovi odtud z Potněstajna zuostalým, z strany druhé, kteráž jest J. M. předešle k jednání přátelskému k sobě přijítil ráčil, buď skrze osobu svou císařskou anebo komisaře J. M. to před sebe přátelským jednáním mezi nimi vzíti, anebo aby soudem spravedlivým k místnému a brzkému konci přivedena byla, o tom milostivě poručiti učiniti ráčil.

K J. M. C. o Jana Pátn z Ryzmberka a z Švihova všickni tři stavové se přimlouvají: aby J. M. C. na městečku Přestěchách a dvou vesnicích z statků zástavních tisíc kop gr. č. připsati a majestátem svým milostivě stvrđiti ráčil.

Také k J. M. C. všickni tři stavové se přimlouvají o doktora Mateolusa: aby J. M. C. k tomu své milostivé povolení dáti ráčil, aby jemu na pomoc nákladno, které jest na knihy Herbář pro dobré a užitečné stavů tohoto království učinil a vynaložil, z předešlých berní aneb nynějších 300 kop gr. č. na dodělaní téhož Herbáře vydáno bylo.

Též všickni tři stavové k J. M. C. se přimlouvají za Jiřika Švejniccha: aby J. M. C. ráčil panu blskupovi Vratislavskému o tom milostivě poručiti, aby k statečku tomu, k kterémuž se též Švejnicch spravedlnost míti praví, jemu podle takové spravedlnosti, pokudž by jí měl, aby jí užiti mohl, dopomoženo býti mohlo.

O Karla z Bibrštejna a na Dřevíně k J. M. C. všickni tři stavové se přimlouvají: jakož jest J. M. arcikněžecí v suplikaci ztěmnosti své podal, aby J. M. C. o něho Karla z Bibrštejna, kterak by jemu jeho spravedlnost od cizozemce, J. M. kurfiřta saského poddaných, nápomocna býti mohla, podle zápisu a smluv, kteréž J. M. s korunou této, s okolními zeměmi má, státi ráčil, a jemu, aby k svému zase přijíti mohl, milostivě dopomáhati ráčil.

K J. M. C. všickni tři stavové na žádost Štastného Křineckého se přimlouvají: aby J. M. C. městečku Rožďalovicím, pro chudobu jich, pro kterúž opravovati cest zřých při též městečku nemohou, aby je na opravování dáti měli, clo milostivě jim dáti ráčil.

Ze toto se k J. M. C. všickni tři stavové na velikú žádost některých osob z města Budejovic Českých vypověděných přimlouvají: aby J. M. C. Budejovským milostivě psaní a poručení, aby ty osoby vypověděné do statecků jich v městě i při též městě zase vpustili a jim živnosti s manželkami a dítkami jich, jakž prvé,

směnu v Augšpurce léta padesátého devátého, jak by věci mincovní v nějaký jistý řád uvedeny býti mohly, o to jsme s pilností pracovali a rady bedlivě držovali; až po mnohé práci a bedlivém uvážování (až s nemalým ublížením a škodou naš) s stavy svatě římské říše o obecné mincovní zřízení, jak by to po vši říši a zemích německých, královstvích, knížetstvích a zemích našich ode všech vuoobec držáno býti mělo, jsme se konečně sásti a srovnati ráčili. A poněvadž jsou stavové království našeho Českého tolikéž na některých obecních sněmích nás poníženy za to prosili, abychom ty cesty a prostředky obmyslíti ráčili, aby skrze jinou dobrou minci na zrnu i střížti ty zlé a lehké cizí mince, jimiž království naše České a země k němu připojené na znamenitú škodu a záhubu poddaných našich naplněny jsou, vybyty a vyplněny býti mohly: protož na takovou jejich žádost a slušnou ztížnost pro budoucí obecní dobré království Českého mince s tou novou říšskou mincí a zrnem jsme srovnati ráčili, a jaké by budoucně mince v království Českém a v zemích k němu připojených dělány býti měly a jaký při tom řád držeti by se měl, to všecko v tomto nařízení pořádně se klade a vypravuje.

Najprvé, vědomo každému býti má, že jsme v říši nové mince všechny na váhu kolínskou zaraziti dali, kteroužto kolínskou váhu jsme s hřívnou pražskou srovnati poručili, a tak všechny mince nové, které v království Českém a zemích k němu připojených mincovati a dělati se budou, proti též kolínské váze na pražskou srovnány jsou, jakž tomu každý po pořádku doleji bude moci vyrozuměti.

přáli, učiniti ráčil, poněvadž ty osoby vypověděné, že k nim oni Budějovští žádná jiná příčina než tu, že jsou od víry pod obojí způsobilou odstoupiti nechtěli, nemají, tu zprávu činí toho při tom, že jsou se oni kněžím pod obojí způsobilou spravovaly, spravují a spravovati chtějí, a nic toho, co by proti J. M. C. a dobrému řádu křesťanskému bylo, že jsou učinily a činiti nemíní, nýbrž tak, jakž na lidi křesťanské náleží, v tom že se náležitě chorvati chtějí.

K J. M. C. též všickni tři stavové se přimlouvají na vznešení a žádost Adama z Švamberka a na Volši, nejvyššího sudího dvorského království Českého a Hendrycha bratra jeho odtud z Švamberku; aby J. M. C. nad tím, co se jest na ole k J. M. C., jakožto krále českého, i jich bratří z Švamberka k pomezím neslučně stalo a se přihodilo, že Jifk Čebý z Hokova od Jana Tkadlce, cizozemce J. M. falckrabí při Rejně poddaného z Bručina, když jest týž Jan přes záповěd ven z země koně vedl a jemu od téhož celného zbraňováno bylo a jeho honil, tu při tom z ručnice zastřelen a zamordován jest, svú csařskou, křesťanskú, jakožto král český, ruku držeti a to milostivě opatřiti ráčil.

Také k J. M. C. všickni tři stavové se přimlouvají na žádost obyvatelův z krajuv Bechyňského a Prachensského stavu panského a rytířského k městu Budějovicím Českým přísadicích: aby J. M. C. jim Budějovským, poněvadž jsou na předešlé J. M. C. poručeni šraňkuov, kteréž jsou při městě Budějovicích na svobodné silnici na škodu a ublížení obyvatelův týchž krajuv zrušiti a zbořiti nedali, nýbrž je jinak a pevněji po takovém J. M. C. psaní a poručení, je zlehčívše, než jsou prvé byly, opravití dali, a je až posavad zamykají, ještě milostivě psaní a přísne poručení, aby oni Budějovští takové šraňky zbořiti dadouc silnici svobodnou při témž městě propustili, učiniti ráčil.

Též se všickni tři stavové k J. M. C. přimlouvají o Petra Hořešorce z Libošina, kterýž v službě J. M. C. tehdaž královské v tažení polním do Turek zajat jsa mnohá léta věznem byl, tak jakž jest J. M. předešle z milostivé vůle své csařské a lásky křesťanské i také na přimlavu arciknížete Ferdinanda J. M., též úředníku a soudcov zemských pět set kop m. aby z komory J. M. C. jemu vydáno bylo, k tomu své milostivé povolení dáti a poručení učiniti ráčil, kterážto suma jemu až posavad, než toliko 36 kop m., dána a vyplněna není, aby J. M. C. takovou sumu jemu Petrovi jako člověku potřebnému z komory J. M. C. živnosti jeho pro jeho věrné služby vydati milostivě poručiti ráčil.

Jakož jsou židé skrze suplikaci svou na Jich M. stavy tohoto království žádost vzložili, nejvíše pro milosrdenství boží proste, aby se za ně k J. M. C., pánu našemu nejmilostivějšímu, přimluvíti ráčili, aby jim J. M. C. tu milost učiniti ráčil, aby již dosti ten malý počet, kterýž v tomto království jest, déle zůstati mohli, poněvadž se majestát krále Vladislava J. M., slavné paměti, aby v tomto království zůstávali a vyhánění nebyli, máti praví a jej ukázati chtějí: protož stav panský a rytířský Jich M. arciknížat, pánuov svých milostivých prosí, aby se k J. M. C., pánu našemu nejmilostivějšímu, za ty židy přimluvíti ráčili, a též dva stavové tohoto království J. M. C. za to prosí, aby ten malý počet, což jich ještě v tomto království jest pozůstalo, déle zůstati mohli.

Předkem a najprvé, má býti dělána mince, kteráž bude platiti zlatý říšský, totiž za šedesát krejcaruov, a má na hřívnu kolínskou těch grošuov vcházeti kusuov puol desáta, a fejnu stříbra čtrnácte lotuov a šestnácte grenuov držeti. A tak z hřívny stříbra fejnu se zmincuje deset zlatých, puol třinácta krejcaru a pět jedno sto třidceti a čtyři díly jednoho krejcaru. Takových zlatých stříbrných vcházeti bude na pražskou hřívnu deset kusuov, sedmnácte krejcaruov, sedmi třidceti dva díly jednoho penize, a hřívna stříbra se vymincuje za čtyři kopy čtyři a čtyřidceti grošuov tři čtvrti jednoho penize, anebo devět kop dvadceť osm grošuov puol čtvrtá penize. A takový groš nebo kus má ve vši říši jmenován býti říšský groš zlatý.

Druhé, dva kusy nebo groše za zlatý, kteréž budou platiti po třidceti krejcařích, a má jich vcházeti na hřívnu kolínskou devatenácte a fejnu držeti čtrnácte lotuov šestnácte grenuov, a tak hřívna fejnu v mincování vynes, jakž svrchu dotčeno. A na hřívnu pražskou má jich vcházeti dvadceť kusuov, sedmnácte krejcaruov, sedmitřidceti dva díly malého penize. A tak pražská hřívna stříbra vynes, jakž svrchu dotčeno. A takový grošové mají polouzlatí grošové v říši jmenování býti.

Třetí, mají se také dělati groškové, kterýchž šest za zlatý a každý deset krejcaruov platiti bude, a na hřívnu kolínské váhy jich vcházeti má padesáta a sedm, a fejnu držeti čtrnácte lotuov šestnácte grenuov. A tak se z hřívny namincuje, jakž svrchu dotčeno. Těch kusuov neboližto grošuov vcházeti bude na hřívnu pražskou šedesáta jeden kus, sedm krejcaruov, sedm třidceti dva díly malého penize; a tak hřívna vynes, jakž svrchu dotčeno. Takový groškové mají v říši jmenování býti desíti krejcarové.

Čtvrté, mají se také dělati groškové, kterýchž dvanácte za zlatý, a každý po pěti krejcařích platiti bude, a na hřívnu kolínské váhy vcházeti jich má sto a čtrnácte, a fejnu držeti čtrnácte lotuov a šestnácte grenuov, a tak z hřívny se namincuje, jakž svrchu dotčeno. Těch kusuo na pražskou hřívnu vcházeti bude sto třidceti dva kusy, dva krejcaru, sedm třidceti dva díluov malého penize. A tak hřívna pražská vynes, jakž svrchu dotčeno. Takový groškové mají v říši slouiti pětikrejcaři.

Páté, mají dělání býti groškové, jichž za zlatý, totiž za šedesáta krajcaruov, třidceti, a ten každý po dvou krejcařích platiti bude, a na kolínskou váhu jich vcházeti bude sto padesáta a půl šesta, a fejnu stříbra držeti osm lotů, a tak z hřívny fejnu se namincuje deset zlatých a dvamecítma krejcaruov. Těch groškův po dvou krejcařích má z pražské hřívny mincováno býti kusuov sto šedesáta puol deváta. A tak hřívna vynes čtyři kopy, čtyřidceti osm grošuov, puol páta bílého penize, anebo devět kop třidceti sedm grošuov, dva penize malé. Ta mince po říši bude jmenována dvakrejcaři.

Šesté, mají také dělání býti groškové, totiž šedesát za zlatý, a ten každý má platiti jeden krejcar, a bude jich vcházeti na hřívnu kolínské váhy dvě stě čtyřidceti půl čtvrtá, a fejnu stříbra držeti šest lotův čtyři greny. A tak z hřívny fejnu se namincuje deset zlatých, dvadceť šest krejcaruov a sedmý díl jednoho krejcaru. Těch krejcaruov na pražskou váhu vcházeti bude dvě stě šedesáta a půl čtvrtá kusuov, a z pražské hřívny stříbra přijde čtyři kopy, padesáta grošuov, čtyři penize české anebo devět kop, čtyřidceti jeden groš, jeden penz malý. Taková mince po říši slouiti a jmenována býti má krejcarové.

Při nadepsaných větších mincích budou se také dělati a mincovati bílé penize, a těch za zlatý říšský, totiž za šedesáta krejcaruov, platiti bude sto osmdesáta, a na kolínskou hřívnu jich vcházeti šest set dva kusy, a fejnu stříbra držeti pět lotuov, namincuje se z hřívny stříbra fejnu deset zlatých, čtyřidceti dva krejcaru. Na pražskou pak hřívnu jich bude vcházeti a též toliko pět lotův stříbra držeti, šest set padesáta jeden a tři čtvrti jednoho bílého penize. A tak z pražské hřívny stříbra těch bílých peněz namincuje se čtyři kopy, padesáta osm grošuov vše českých, anebo devět kop, padesáta šest grošuov mišenských.

Naposledy budou také dělány malé peníze české, dva za jeden bílý peníz a šest jich za krejcar platiti, těch bude na kolínskou hřivnu vcházeti šest set osmdesáte pět a pět sedm díluov jednoho peníze, a hřivna dva loty tři kventky fejnu stříbra držeti, přijde z hřivny fejnu patnácte zlatých pět krejcaruov. Takových malých anebo drobných českých peněz bude vcházeti na pražskou hřivnu sedm set čtyřiceti, puol třetího kusu. A tak z hřivny pražské fejnu namincuje se pět kop osm grošuoov, čtyři peníze české, aneb deset kop, sedmáct grošuoov, jeden peníz míšenský.

Jakým pak způsobem nadepsané mince v své širokosti, velikosti a okrouhlosti, s jakým rázem a okolním textem dělány a pregovány býti mají, to se z zadu při konci a závěrku tohoto našeho rozepsání a mandátu najde a ukáže.

Kteréžto svrchu jmenované naše a říšské mince mají ode všech vuobec po všem království našem Českém a k němu připojených knížetstvích a zemích v kupování i zase v prodávání za hodnou minci povinně vydávány a brány býti až do toho krajcaru. Však co se dotýče těch grošuoov po pěti krajcařích nemá tím žádný zavázán býti, aby jich při placení více nad dvacet a pět zlatých bráti měl, než což prvé mezi kým na placení zlatými zapsáno a smluveno jest, aneb cožby ještě tím způsobem na zlatě snešeno a srovnáno bylo i při jiném placení, jak od starodávna obyčej býval na zlatě platiti, těm toto zřízení na žádné ublížení býti nemá, ale při tom se toho zoustavuje a zanechává.

Také jest na žádost některých z stavuoov říšských k tomu svoleno a dopuštěno, aby mimo tyto některé mince v zemích německých se mincovaly; však tak aby těch malých a drobných mincí více se nedělalo, než pokudžby podle obyčeje a náležitosti té každé krajiny vedle větších mincí dobře bez nich býti nemohlo. A to jmenovitě tyto mince býti mají:

Najprvé, mají dělání býti grošíkové říšští, za zlatý, totiž za 60 krejcaruov, aby jich platilo jedenmectma; a na hřivnu kolínské váhy jich vcházeti má sto a puol deváta, a fejnu stříbra držeti osm lotuoov, a tak se z hřivny fejnu namincuje deset zlatých dvacet jeden krejcar.

Druhé, virpurské, virtemberští a bádenští šilinkové, těch za 60 krejcarův platiti má osm mectma, a na hřivnu kolínské váhy jich vycházeti má 145, a fejnu držeti osm lotuoov, a tak se hřivna fejnu zmincuje na deset zlatých, 21 krejcar a tři sedm díluov jednoho krejcaru.

Třetí, sundyšské šilinky nebo šestáky, kterýchž za 60 krejcaruov 48 platiti má, a na hřivnu kolínské váhy vcházeti sto osmdesáte puol osma, a fejnu držeti šest lotuoov; a tak se z hřivny namincuje deset zlatých 25 krejcaruov.

Čtvrté, rapenfirery, kterýchž za šedesáte krejcaruov 75 platiti má, a na kolínskou hřivnu jich vcházeti 290 a půl čtvrtá kusů, a fejnu držeti šest lotuoov; a tak se z hřivny namincuje deset zlatých, 26 krejcaruov a dva patnácte díluov jednoho krejcaru.

Páté, grošíkové, kterýchž za 60 krejcaruov platiti má 84, a na hřivnu kolínskou vcházeti má 274, a fejnu stříbra držeti mají pět lotuoov; a tak se z hřivny stříbra namincuje 10 zl. 26 krejcaruov a dva sedmé díly jednoho krejcaru.

A poněvadž nadepsaných pěti mincí na způsob krejcarův se vydávati a užívati nebude moci, protož s jedné strany toliko jablko říšské a na ty troje větší mince okolo text jako na jiné krejcare dělán býti má; na druhou pak stranu toho knížete neb vrchnosti, který mincovati dá, erb, nápis a léto, jakž se nejlépe trefiti bude moci. A tak do každého z těch mincí jablka, totiž do říšského groše 21, do virpurského, virtemberského a bádenského šilinku 28, do šestáku, totiž do sundského šilinku, 48, do jednoho rapenfireru 75 a do nejmenšího grošíku 84 cifer vraženo a pregováno býti má.

Podle kterýchžto obecních zemských, říšských mincí mají a mohou se také pro obecní každého úne případná vydávání podle každé země, obyčeje a způsobu, však nepřilíš mnoho menší peníze mincovati a dělati na stříz a zrno, jakž níže pořad se klade a vypisuje.

A to jmenovitě:

Tyrolské peníze, kteréž se jmenují ecké řirery a kterýchž za šedesáte krejcaruov, totiž za zlatý, platí tři sta, má jich na kolínskou hřivnu vcházeti pět set a osmnácte, a fejnu stříbra držeti puol třetího lotu. Dostane se z hřivny stříbra fejnu jedenácte zlatých a tři krejcare. Takových eckých řirerů vchází na vídeňskou hřivnu šest set dvacet jeden, tři páté díly jednoho peníze. A tak vídeňská hřivna vyneše třinácte zlatých, třinácte krejcarův, tři řirery.

Lubišské peníze, kterýchž za šedesáte krejcarů dvě stě osmdesáte osm platí, má jich na jednu hřivnu kolínské váhy vcházeti šest set padesáte a čtyři, a fejnu stříbra držeti tři loty, šest grenův. A tak by z hřivny přišlo deset zlatých padesáte a čtyři krejcare.

Franské peníze, kterýchž za šedesáte krejcaruov dvě stě padesáte a dva platí, má jich na jednu hřivnu kolínské váhy vcházeti šest set osmdesáte dva, a fejnu stříbra držeti čtyři loty; dostane se z hřivny stříbra deset zlatých, čtyřiceti devět krejcaruov a dva peníze.

Rakouské peníze, kterýchž za šedesáte krejcaruov dvě stě a čtyřiceti platí, má jich na jednu hřivnu kolínské váhy vcházeti šest set devět a čtyřiceti, a fejnu stříbra držeti čtyři loty; dostane se z hřivny fejnu deset zlatých, čtyřiceti devět krejcaruov. Těch peněz na vídeňskou hřivnu vchází sedm set sedmdesáte osm, čtyři páté díly jednoho peníze, a hřivna fejnu vyneše dvanácte zlatých, padesáte sedm krejcaruov, jeden pátý díl jednoho peníze.

Rejské, bavorské a švábské peníze, kterýchž za zlatý, totiž za šedesáte krejcaruov, dvě stě a deset platí, má jich na hřivnu kolínské váhy vcházeti šest set třiceti a šest, a mají fejnu stříbra držeti čtyři loty a devět grenuoov; a dostane se z hřivny fejnu deset zlatých, čtyřiceti a šest krejcaruov.

Švábské, Halle a konstanstské peníze, kterýchž za šedesáte krejcaruov sto a osmdesáte platí, má jich na hřivnu kolínskou vcházeti šest set a dva, a fejnu držeti pět lotuoov; dostane se z hřivny vymincovati deset zlatých čtyřiceti a dva krejcare.

Virpurské, virtemberské a bádenské peníze, kterýchž za šedesáte krejcaruov sto šedesáte a osm platí, má jich na kolínskou hřivnu vcházeti pět set šedesáte dva, a fejnu držeti pět lotuoov; dostane se hřivna fejnu za deset zlatých, čtyřiceti a dva krejcare a čtyři páté díly jednoho peníze.

Rapen peníze, kterýchž za šedesáte krejcaruov puol druhého sta platí, má na hřivnu kolínské váhy vcházeti puol šesta sta, a fejnu držeti pět lotuoov a devět grenuoov; dostane se z hřivny fejnu stříbra deset zlatých a čtyřiceti krejcarův.

Štrospurské peníze, kterýchž za šedesát krejcaruov sto a dvacet platí, má jich na hřivnu kolínské váhy vcházeti čtyři sta a osmdesáte, a fejnu držeti šest lotuoov; dostane se z hřivny fejnu deset zlatých a čtyřiceti krejcaruov.

Item, pomorské a mekolburské peníze, kterýchž za šedesát krejcarův pět set sedmdesáte a šest platí, mohou podle způsobu a příležitosti těch zemí mincovány býti, však jináče nic, než aby dále brány nebyly nežli v těch zemích, tak jakž to níže se vypisuje a opatruje; a tak aby hřivna fejnu vejše zmincována nebyla nežli na jedenácte zlatých a patnácte krejcaruov, zlatý za šedesáte krejcaruov počítaje.

A protož z mocnosti království našeho Českého tímto naším mandátem vuobec řídíme a ustanovujeme, aby po dnešní den žádný v království našem Českém a zemích k němu připojených, kteříž k mincování jaké právo a spravedlivost mají, buď stavu vyššího neb nižšího, žádných jiných mincí větších ani menších, by pak to kdekoli prvé za obyčej bylo, mimo nahoře oznámené, nařizené a ukázané proti tomuto rozkazu našemu býti, mincovati a dělati nedal, ani pod žádným způsobem nějakého placení nevydával, pod uvarováním hněvu našeho a k tomu ještě pod propadením pokuty padesáti

hřiven čistého zlata; kteroužto pokutu každý, kdožby proti tomu učinil a z toho vystoupil, bez odpuštění do komory naší dáti a položití povinen bude.

Dále též z mocnosti naší královské fídme a ustanovujeme a porouchíme, aby všickni, kteříž k mincování právo a spravedlivost mají, na to své zvláštní a pilné zření měli, tak aby se těch menších mincí pod pět krejcaruov, totiž peněz a halíruov, příliš mnoho nedělalo, aby snad skrze to jiné větší mince zdrazeny a zvejšeny nebyly. Také nemá žádný tím povinen a zavázán býti, aby v placení, zvlášť na velikých sumách, mnoho drobných peněz bráti měl.

Pakli by kdo proti tomuto zřízení učinil a skrze to, žeby drobných mincí příliš mnoho se dělalo, tehda mají osoby k tomu od nás na každém místě zřízené tomu mincemejstru, kterýž tu drobnou minci dělati a mincovati dá, pod jistou pokutou a do některého času takové mincování zastaviti, zapověditi a nad tím konečně a přísně ruku držeti.

A poněvadž nynější stříbrné mince, kteréž před tímto ustanovením a fídmem o nových mincích dělány jsou a vuoobec jdou, jakožto tolské i jiné groše a mince, bez veliké a znamenité škody všech obyvateluoav a poddaných našich, vyšších i nižších stavuoav, tak brzo vybyty a vyplněny býti nemohou: protož jsme podle té práby a rozhodnutí jedněch každých tolaruoav a jiných mincí, proti této naší nové minci, která se léta minulého padesátého prvního stala, jakby každá v hodnoti své proti této naší nové minci říšské brána a zase vydávána býti měla, pokudž navjvš možné bylo a se uvázilo, nařídili a sepsati dali. A podle toho tímto našim císařským edictem a mandátem ustanovujeme a porouchíme, aby tolar, které až posavad v německých a v království i zemích našich vuoobec dělány jsou a jdou, podle této nové říšské mince po šedesáti a osmi krejcařích brány a zase za to vydávány byly.

Také mají ty všechny stříbrné mince, kteréž podle nařízení o mincích léta padesátého prvního v svaté říši dělány a mincovány jsou, jakožto tolský groš po sedmdesáti dvou krejcařích, polovičný po třidcedti šesti krejcařích, a tak jiné mince, ježto jsou je podle téhož říšského svolení a nařízení stavové říšští mincovati a dělati dali, podle této naší nové mince, dokudž trvati bude, v té míře za hodny brány býti; však aby dále žádné více dělány nebyly, než tyto níže pořad psané tolar, jakožto:

Albrechta hraběte z Mansfeldu, kteréž jest toliko pod svým jménem sám dal mincovati, na kterýchž po jedné straně svatý Jiří na koni a nápis okolo něho takový: MON. ARG. CO. DO. ALBERT. DE MANSFELD a na druhé straně mansfeldský erb a opět okolo text: ALBERTVS. CO. ET DO. IN. MANSFELD.

Knížete Albrechta mekelburského, na kterémž po jedné straně jsou tři helmové a pod nimi cedule s tímto textem neb nápisem: MON. NOVA CAEBVSS a na druhé straně pět mekelburských štítuoav v kříži a nad nimi cedule taková: A. H. Z. M.; potom poloutolaři mekelburských knížat mají týmž způsobem rázy a ve všem nadepsaném celým tolaruoav rovní.

Potom mekelburské čtvrtinky tolaruoav, na kterýchž po jedné straně jest po pás obraz knížecí s nepříkrytou hlavou a okolo něho text takový: ALBERT. G. DVX. B. MEGA. H. POLEG, na druhé pak straně čtyři štíty v kříži a v prostředku toho kříže štít bez textu.

Virtemberské tolar mají na jedné straně puol obrazu knížecího a okolo text: D. C. VL. DVX. VVIRT. ET. TECK. CO. MON. BELL., a na druhé straně virtemberský štít a text: DA GLORIAM DEO OMNIPOTENTI.

Lutyšské tolar mají na jedné straně svatého Jiří na koni v kyrysu, drží v pravé ruce kopí aneb meč a na druhé straně rakouský a habšpurský štít na čtvero rozdělené s textem: GEORGIUS AB. AVSTRIA DEI GRATIA EPIS. LEODI. DVX. BVLL. CO. LOSS.

Města Hyldešayna tolar, na kterýchž jest na jedné straně obraz panny Marie stojící v slunci na púlměstci a text okolo: MARIA MATER DOMINI, a na druhé straně štít na přič rozdělený,

dolejší strana na způsob čtvernatého a v hořejším poli puol orla s jednou hlavou a rozpatými křídly, přes štít H a text: DA PACEM DOMINE CIVITATI HILDESE.

Brandenburské a marecké čtvrtinky neb orty mají na jedné straně puol muže s berlou a s textem: IOAG. PRINC. ELECT. MARCH. BRANDE, a na druhé straně brandenburské štíty, nápis okolo: MONE. NOV. ARG. PRIN. ELECTO. BR.

Takové všechny nadepsané tolar a mince nemají dále v žádném placení brány býti.

Však aby skrze to chudí lidé tak velice ztížení nebyli a ke škodě nepřišli, protož každá vrchnost od svých poddaných je vyměnití a ujíti mají a zase mincemejstrům našim vyměnice jich dodávati, aby na způsob této naší nové mince nařízené předělány a přemincovány byly:

A mechenovité mansfeldský tolar za padesáte devět krejcaruoav.

Mechelburské celé tolar po třech a padesáti krejcařích, poloviční po šesti a dvaceti krejcařích.

Ortové po puol desátu krejcaru.

Virtemberské po dvou a šedesáti krejcařích.

Lutické po šedesáti třech krejcařích.

Města Hyldešaimu po padesáti devíti krejcařích.

Brandenburské marecké čtvrtinky po čtrnácti krejcařích.

Také ustanovujem a tomu konečně chceme, aby již dále jiné stříbrné mince, kteréž jsou až dosavad v Německých zemích a říši se mincovaly, po vyhlášení mandátu našeho, vedle této naší nové říšské mince jináč vaje brány ani vydávány nebyly nežli v té hodnoti, na jaké která táž mince zrno mincována jest.

Než tyto pořad jmenované stříbrné mince, kteréž také v říši, v krajinách Německých dělány jsou, kteréž jsme obzvlášť jedny proti druhým probovati a usaditi dali, mají na způsob níže psaný brány a zase vydávány býti:

Mansfeldské špicgroše po čtyřech krejcařích.

Marecké groše po jednom a třech čtvrtech krejcaru.

Pomorské a sundské vitty po puol krejcaru.

Sundské šilinky po jednom krejcaru.

Rostocké nové šilinky po jednom krejcaru.

Lubišské groše, které se markštuky jmenují, za šest a čtyřidcedti krejcaruoav.

Hamelské groše s pannou Marií po dvou krejcařích.

Hoxerské groše s pannou Marií po dvou krejcařích a čtvrt krejcaru.

Northaimské groše s Marií po dvou krejcařích.

Města Braunšviku groše s Marií po dvou krejcařích a čtvrti krejcaru.

Goslarské groše s Marií po púltřetím krejcaru.

Hyldešheimské groše s Marií po dvou krejcařích a čtvrti.

Knížete Erycha z Braunšvejku groše s Marií po dvou krejcařích a čtvrti.

Hanoverské groše s Marií po dvou krejcařích a čtvrti.

Gottinské groše s Marií po dvou krejcařích.

Dortmunderské veliké groše po puol šestu krejcaru.

Dortmunderské groše s Marií po dvou krejcařích.

Neiserské groše po dvou krejcařích.

Herfurderské groše s Marií po dvou krejcařích.

Biskupa Cornelia z Lutich groše, kteříž se čtyři štybry jmenují, po puol devátu krejcaru.

Gulichské šnaphony po jedenácti krejcařích.

Gelderské šnaphony s GELD po třinácti krejcařích.
 Luetichské šnaphony se psem po třinácti krejcařích.
 Čtvrť Luetichského šnaphonu za tři krejcaři.
 Braunšvické šilinky s velkým lvem po čtyřech krejcařích a čtvrti krejcaru.
 Goslarské nové matheisery po jednom krejcaru.
 Mindišské groše po jednom krejcaru a třech čtvrtech krejcaru.
 Mecplanky po pěti krejcařích.
 Mecblenkly nebo řečené bingen po puol druhém krejcaru.
 Bisantské mince po puol druhém krejcaru.
 Goetinské malé grošky po třech čtvrtech jednoho krejcaru.
 Fulderské malé grošky za pět osm díluov jednoho krejcaru.

Jestližby pak jiné mince v Německých zemích zdělané, zvláště pak tolské groše, kteréž od padesátého prvního léta mincovány jsú a vedle jiných dobrých tolaruov, kteréž tehdaž za hodné byly uznány a až posavad se přijímaly, avšak ještě zprobovány nejsou, proti této naší nové říšské minci něco lehčejší uznány byly: protož ty a takové toлары a mince na těch sjezdích, kteréž brzo po tomto mandátu po krajích uložiti a rozepsati ráčíme, probovány a jak by ty a takové toлары i jiné německé mince, kteréž se těchto časuov, jakž dotčeno, v říši mincují, od stavuov říšských proti této naší nové minci v jedné každé hodnosti uznány a valvovány byly, o tom nám stavové z každého kraje bez prodávání oznámiti mají, abychom věděti ráčili, kterýmby z těch mincí podle zuostání a snešení, které se v Špeyru stalo, místo dáno býti mohlo. Pakliby které z těch tolaruov a mincí ještě lehčejší, nežli to zuostání v Špeyru ukazuje, nalezeny byly, tehdy o těch a takových mincích skrze mandát náš do říše a do království a zemí našich dědičných znáti dáti ráčíme, tak aby vyměněny a do naší říšské mince k přemincování dodány byly, tak jakož o takových a k těm podobných mincích napřed oznámeno jest.

A jakož jest znamenitě mnoho cizích a lehkých mincí do království našeho Českého a zemí k němu náležitých vnešeno a proti tomu dobré stříbrné mince ven z země se vyvozovaly a v jiné lehčejší a horší předělávaly: i aby poddaní naši věrní takovými cizími lehkými mincemi dále obtěžování nebyli, protož ustanovujeme a chceme, jakž brzo tento mandát náš po všem království a zemích vůbec vyhlášen bude, aby ty všechny cizí mince stříbrné, kteréž mimo minci naši a jiné mince vedle ní dopuštěné jinde dělány jsou, tím způsobem, jak nyní se berou a vydávají a před tímto mandátem naším vůbec šly, ještě do vyjití tohoto roku šedesátého prvního a dále nic platily, brány a zase vydávány byly. Než po vyjití tohoto roku nemají více a dále takové mince v království našem Českém ani v zemích k němu připojených jináč brány býti nežli podle usazení a valvací, kterouž před vyjitím tohoto roku šedesátého prvního dvě neděle napřed skrze mandáty vyhlásiti ráčíme, a dále nic, nežli za dva měsíce pořád zběhlá, totiž do posledního dne měsíce února léta šedesátého druhého, a potom po vyjití těch dvou měsícův nemají docela více a dále brány býti, ale jakž v hodnosti své nalezeny a valvovány budou, mají se do mňa a mincí našich, kdež je ustanoviti ráčíme, k přemincování dodávati a to pod pokutou ztracení té mince, kteréž každá vrchnost v každém kraji a místě nám k ruce vzíti bude moci a za to nic neztráti.

A aby tato naše záповěď a nařízení tím podstatněji a lépeji držáno bylo a ty stříbrné cizí mince tím spíše z království Českého a z zemí k němu připojených vybyty býti mohly, protož ustanovujeme a poručíme, aby žádný pod způsobem každého kupectví aneb jináč takových stříbrných cizích mincí tajně neb zjevně do téhož království a zemí nikoli nevozil a nenosil: byl-li by pak který v tom (že takovou zapověděnou minci do téhož království a zemí nosí neb veze) postizen, ti a takový netoliko ty vnešené peníze, ale hrdlo i statek ztratiti a propadnouti mají.

Také nemá žádný v tom času až do posledního dne měsíce února žádné domácí i říšské a jiných zemí našich mince ven z země voziti; než jestližby kdo v handli svém ven z země jaké peníze poslati neb vézti chtěl, má minci domácí za cizí vyměnit a tu cizí ven vyslati neb vynésti.

Pakliby kdo jináč učinil a v tom postizen byl, má takovou sumu propadnouti a k tomu ještě skutečně trestán býti; jakož pak tímto našim rozepsáním a mandátem všem poddaným našim, aby se před škodami uvarovali a tak se strany těch cizích mincí, jak poručeti ráčíme, chovali, milostivou vajstrahu dávatí ráčíme.

A jmenovitě toto jsou ty cizí lehké mince:

Švédské, denmarské, polské, celé a polovičné stříbrné toлары nebo groše, kteréž ve velikosti k tolaruom podobné jsou, a jiné stříbrné mince.

Item, ury-švejcarské, undervaldské, cyrychské, šafhauské, svatohavelské, bazilejské a soloturské toлары a jiné všechny stříbrné švejcarské mince, všechny lotarynské stříbrné mince, všechny benátské, bononienské, paulínské, juliánské, ferrarské, mantuánské, mýrandulánské, mediolánské, florenské i jiné všechny vlašské stříbrné mince.

Item, všechny hispaňské a francouzské stříbrné mince.

Všecky stříbrné mince, kteréž v Hispanii, v Niderlandských a jiných krále Hispaňského dědičných zemích a panství se dělají a mincují.

Všecky pruské stříbrné mince.

Všecky anglické stříbrné mince.

Však chceme, aby toto svrchu oznámení o těch cizích mincích svatě římské říši a jednomu každému jeho spravedlivosti a vrchnosti bez ujmy a ublížení bylo.

Dále, co se pak zlatých mincí dotýče, poněvadž čtyř kurfirštův při Rejnu a jiných kurfirštův, knížat a stavuov říšských, kteříž na svoji způsob zlaté rejské mincovati a dělati dadi, dobří a stáli v hodnosti své jsou, a to jest také věc jistá a zřetelná, že od mnoha dávních let mnoho smluv a trhův a jednání na zlaté rejské, kurfirštské a k nim podobné, kteréž se s jejich zlatými na váze i v hodnosti a dobrotě srovnávají, mezi lidmi zděláno a utvrzeno jest: a protož taková zlatá při tom, jakž i prvě, v svém způsobu a váze bez zjinačení zuostati mají, a od těch, kteříž právo a svobodu k mincování zlatých mají, aby dělání byli jmenovitě tak a tím způsobem, aby vždycky těch zlatých rejských, dva a sedmdesáte zlatých, pěkně vypravených na jednu kolínskou hřivnu vcházelo, a fejnu zlata aby drželi osmnácte karátův a šest grenuov, to jest dvanácte lotuov a šest grenuov. Takových zlatých rejských vchází na pražskou hřivnu $77\frac{1}{100}$ dobře a pěkně vypravených.

Také ustanovujeme, poručíme a tak konečně míti chceme, aby hned po vyhlášení vůbec tohoto našeho zřízení rejských a jiní k nim podobní v hodnosti se srovnávající zlatí, kteříž se v říši a v Německých zemích mincují a k tomu že vážní a dobří jsou, od žádného kteréhožkoli stavu vyšších i nižších osob z mincí vekslování, ani v prodaji a kupování ani jiným způsobem vejše vydávání býti nemají nežli za pět a sedmdesáte krejcarův. Než kdož by je laciněji míti neb vydávati mohl, toho se každému dopouští a v tom sobě volni býti mají.

Kdož by pak proti tomu učinil a takové zlaté vaje a dráže nad sedmdesáte a pět krejcarův přijímal neb vydával, anebo jiným způsobem pod kterýmkoli obmyslem odbýval, ten neb ti, kdožby tak to zlato vydávali nebo za stříbro měnili, mají ty zlaté i stříbro do komory naší propadnouti a jim pobrány býti.

Dále, jakož někteří stavové v říši, v svých zemích a na gruntích lepší a těžší zlato vyššího grádu mají, jakož pak přešeše za tou příčinou jsou v říši i dukáty mincovali: a protož taková dukátové v svatě říši, tolikéž v království našem Českém ještě mincování býti mohou; však aby jich šedesáte a sedm dobře a na čisto vypravených na jednu kolínskou hřivnu vcházelo, a na pražskou hřivnu

kusuov 72³³¹/₆₄₀ dluvoů jednoho dukátu, a fejnu zlata aby drželi dvadeceti a tři karáty a osm grenuov. A žádný člověk jakéžkoli stavu nebo povolání by byl, nemá v koupi nebo v prodaji dukátu z mince neb jináč vekslovati, přijimati nebo vydávati, než jeden za sto a čtyři krejčary; než laciněji každý vuoli má je vydávati neb zase přijimati.

Co se pak dotýče těch dukátuov, kteréž jsme předešle před tímto novým mincováním a zřezním v království našich Uherském a Českém i zemích našich dědičných Rakouských dělali dali, ty tolikéž vedle těchto nových dukátuov jináč a vaje brány býti nemají, nežli též po stu a čtyřech krejčářích.

Kdožby pak proti tomu učinil a dukáty vaje nežli po stu a čtyřech krejčářích brał, aneb za jinými příčinami neb obmysly, jakž by to vymyšleno býti mohlo, přijimal neb zase vydával, tehdy mají to zlato i stříbro do komory našl v pokuté propadnouti.

Než jiné mince zlaté, kteréž v říši, v zemích Německých se dělají, však s zlatými rejskými se nesrovnávají, ty v té hodnoti, jakž nyní platí a až posavad platily, po vyhlášení tohoto mandátu našeho císařského v království Českém a zemích k němu připojených nic dále než do posledního dne měsíce února brány a zase vydávány býti mají. Než po vyjití toho času posledního dne měsíce února nemají tyto pořád psané zlaté mince v království našem více platiti, ale zapověděny býti a se nepřijimati ani vydávati pod ztracením těch zlatých i stříbrných mincí, kteréž každá vrchnost, pod kterouž by se to stalo, k ruce našl do komory vzíti moc míti bude a na tom nic neslušného a nenáležitěho neučiní.

I aby takové lehčejší zapověděné mince zlaté pominouti a z království našeho Českého a zeml k němu připojených vybyty mohly býti, protož takové pozůstalé lehké zlaté od poddaných svých, pokudž býti muože, s nejmenší jejich škodou, žádného zisku svého v tom nehledajíc, tím způsobem, jakž v předešlém našem mandátu o tom nařizeno jest, vyměnití a v jinou novou minci zlatou předělati a přemincovati dáti poručiti ráčíme.

A jmenovitě toto jsou ty lehké zlaté mince, kteréž po vyjití posledního dne měsíce února zapověděny a více brány nemají býti:

Najprvé byzantské zlaté, na kterýchž s jedné strany stojí císař v kyrysu, držíc v jedné ruce meč a v druhé ruce jablko, a text okolo něho: CAROLVS V. IMPERATOR, a na druhé straně štít, a v něm orel říšský a při křídlech dva herculesovy sloupy stojí a na kříži text: MONETA AVREA BISVNTI. 1541.

Osnabrukské zlaté, na kterýchž na jedné straně jest svatý Petr na stolici sedě, u noh štít s orlem se dvěma hlavami, s textem: CONRA. EPS. OSSEB, a na druhé straně kolo v štítu s nápisem: MONETA. NOVA. AVREA. OSSEB.

Druhé osnabrukské, na nichž na jedné straně jest svatý Petr stojící, pod nohama jeho štít a v něm orel s jednou hlavou s nápisem: CONRAD. EPS. OSNABRVG, a na druhé straně v štítu kolo, nápis: MONETA. NOVA. AVREA. OSSNAB.

Klevské, na jedné straně stojící kníže ve zbroji, držíce meč, mezi nohama štít s klevskými a mareckými erby, text vuokol: IOHS. DVX. GLIVE ET CO. MA, na druhé straně kříž, v něm klevské a marecké erby, text vuokol: MONE. NO. AVREA. RE. VVESAL.

Holštejnské s svatým Ondřejem držíce mezi nohama štít a text vuokol: CRISTIAN. D. G. D. HOLSATZE, na druhé straně holštejnské a šlesvické erby, v jednom kříži čtyři štíty, v prostředku čtyřhraný erb s textem vuokol: MONE. NOVA. AVREA. SLEVICEN SIS.

Basilejské, na jedné straně obraz panny Marie v koruně a na ruce dětátko s textem vuokol: O. S. MARIA. ORA. PRO. N., na druhé straně štít a v něm basilejská berla, na kříži v něm 1521., text vuokol: MONE. NOVA. AVRE. CIVIT. BASIL.

Brandenburské, marecké nové s svatým Janem.
Bernenské, na jedné straně nedvě na silnici.
Cyrchské.

Druhé, denemarské, na jedné straně stojící král ve zbroji, v plášti, držíce v rukou sceptrum a jablko, u noh štít, v něm dva strychy, s textem vuokol: IHES. DEI. GRA. REX DACLÆ, na druhé straně tři lvové v jednom erbu na kříži, a nad těmi erby koruna, text vuokol: MONE. AVREA. REGNI. DACLÆ.

Daventerské, na jedné straně opat na stolici sedící, držíce knihy a korouhvičku, mezi nohama štít, v něm orel, text vuokol: MONE. DE. DAVEN. 1498., na druhé straně říšské jablko, text vuokol: MAXIMILIAN. ROMANOR. REX.

Cvolterské, na jedné straně obraz svatého Michala v kyrysu, držíc v pravé ruce meč, v levé štít, v něm města Cvolu erb s křížem, před nohama ležící lucifer; text vuokol: MONE. AVREA. ZVOL; na druhé straně říšské jablko, text vuokol: FRIDERICVS. ROMANOR. IMPERAT.

Groninské, na jedné straně obraz svatého Jana Křtitele a pod nohama jeho G, text okolo: MONE. AVRE. GRONIGENS. 88., na druhé straně jablko říšské, text vuokol: FRIDERIC. ROMANOR. IMPERAT.

Monsterské, na jedné straně svatého Pavla apoštola obraz; na druhé straně: CONRAD. EPS. MONASTERLEN.

Mechelburské bez svatého Křtítofa.

Třetí, Utrechští mají na jedné straně Salvatora v stolici držícího knihy pod paži a u noh štít, v něm puol burgundského erbu s strychy, text vuokol: ELEGI DAVID. SERVUM MEUM; na druhé straně burgundské erby v kříži, čtverhrané, text vuokol: MON. NOV. AVRE, DAVID. DE BOR. EPI.

Gelderské, na jedné straně Salvator držící jablko v ruce, u noh štít, v něm gelderský erb s textem: MONE. NOVA. AVRE. GELD; na druhé straně tři štítkové se lvý, text vuokol: CAROLUS. DUX. GEL. IUL. COM. ZVT.

Gelderské, na jedné straně sedící Salvator, drže v ruce knihy, gelderský štít u noh, text vuokol: CAROL. DVX. GEL. IUL. CO. Z; na druhé straně čtyři štítky v kříži, text vuokol: MONETA. NOVA. AVREA. D. G.

Emberské neb Fryzišské, na jedné straně svatý Jan Křtitel, u jeho noh čtverhraný štít, v něm dva lvi a dva orlové, text vuokol: ENNO CO. FRISLÆ ORIENTAL; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: FRIDERICUS. ROMANORUM. IMPERAT.

Klevské, na jedné straně stojící kníže s mečem, text vuokol: IOHS DVX CLEVE. ET CO. MA; na druhé straně čtverhraný štít v kříži, v něm klevské a marecké erby, text vuokol: MONE. NOVA. RE. VVESSALLÆ.

Brandenburské marecké, na jedné straně svatý Pavel, na druhé straně brandenburského markhrabství erby, v prostředku těch erbuov sceptrum, jsou v marecké zemi bité.

Dortmundské, na jedné straně císař s svou císařskou korunou, drže v své pravé ruce sceptrum, pod nohama hvězdu, text vuokol: FRIDERIC. RO. IMPE.; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: MON. NOVA. AURE. TREMONIEN.

Hraběte z Regenštejna, na jedné straně štít, v něm jelení roh, nad štítem odevřený helm, nad ním dva rohy, text vuokol: MONET. NOV. AV. VL. G. I. REG.; na druhé straně orel s dvěma hlavami, nad ním císařská koruna, text vuokol: CAROLVS V. ROM. IMP. S. A.

Monsterské, na jedné straně svatý Pavel v stolici, u noh štítek a v něm strych, s textem vuokol: SCT. PAVLVS APLS; na druhé straně tři štítkové v triangli, text vuokol: MONETA AVREA MONASTERIEN.

Čtvrté, denemarské, na jedné straně král držící sceptrum a jablko, u noh štítek, v něm hvězda, text vuokol: IHES. DEI GRA. REX DACLÆ; na druhé straně tři lvové v štítu na kříži, nad tím koruna, text vuokol: MONE. AVREA REGNI DACLÆ.

Medské všelijaké.

Daventerské, na jedné straně obraz opata na stolici, u noh štítek, v něm orel, text vuokol: MON. DE DAVEN TRIA 88; na druhé straně říšské jablko, text vuokol: FRIDERIC. ROMANORV. IMPER.

Páté, gelderský klemmer, na jedné straně kníže držící meč v pravé ruce, hvězda mezi nohama, text vuokol: CAROL DVX GELD. IVL. CO. Z.; na druhé straně gelderský erb v štítu, v něm malí tři štítkové tříhranati, text vuokol: MON. NOVA. GELDRENSIS.

Franciské aneb fryzské, na jedné straně svatého Jana Křtitele obraz majíce, u noh Iva v štítu, text okolo: MON. NOVA AVR. FRAN.; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: FRIDERIC. ROM. IMPERATOR.

Osnabrukské, na jedné straně stojící svatý Petr, drží v své pravé ruce klíč, u noh orel s hlavou, text vuokol: IHS. EPS. OSSNABRVG; na druhé straně štít, v něm kolo, text vuokol: MONETA NOVA AVREA OSSNAB.

Šesté, malý David s harfou, u noh štít, v něm kříž, text vuokol: ELEGIT DAVID SERVVM SVVM.; na druhé straně burgundské erby na kříži, text vuokol: MONE. AVRE. EPI TRAIECTE.

Utryčtské, na jedné straně biskup v své stolici, držíce v pravé ruce kříž, mezi nohama štít s křížem, text vuokol: SANCTVS MARTINVS EPIS.; na druhé straně burgundské erby, text vuokol: MON. NOVA AVREA TRAIECTEN.

Utrechtské, na jedné straně biskup v stolici, drže v pravé ruce berlu s křížem, u noh štít, v něm kříž, text vuokol: SANCTVS MARTINVS EPS.; na druhé straně burgundské erby, text vuokol: MON. NOVA AVREA TRAIECTEN.

Lutyčské, na jedné straně kříž, na druhé erb pánuov z Mark, text vuokol: ERARD. DE MARCHA. EPISCOPVS LEODIEN.

Grönintské, na jedné straně stojící svatý Jan Křtitel, text vuokol: MON. AVRE. GRONIGEN.; na druhé straně říšské jablko, text vuokol: MAXIMILIAN. ROMANO. REX.

Sedmé, veliký David drže harfu, má pod nohama čtyřhranný štít, v něm kříž a burgundský erb; na druhé straně veliký kříž s takovým textem vuokol: DAVID DE BVRGVND. EPS. TRAIECTEN.

Lutyčské, na jedné straně svatého Jana obraz, majíce mezi nohama štítek, text vuokol: SI DEVS PRO NOBIS, QVIS CONTRA NOS.; na druhé straně čtyři štítkové v kříži, text vuokol: IOIES. EPS. LEOD. DVX. BVLL. COM. LOS.

Emberské, na jedné straně svatý Jan Křtitel mající mezi nohama D., text vuokol: EN-NOCO. ET DNS. PHRIE. OR.; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: IN DEO SPERA. N. TIEBO Q. F. M. H.

Emderské, na jedné straně svatý Jan Křtitel, mezi jeho nohama E, text vuokol: ETZRD. CO. E. ORIENTAL. PHRI; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: FRIDERIC. ROMANORV. IMPERAT.

Gröninské, na jedné straně svatý Jan Křtitel, má pod nohama štítek s strychem právě přes přítě jdoucím, text vuokol: MONETA AVRE. GRONINGENSIS; na druhé straně jablko říšské text vuokol: MAXIMILIAN ROMANO. REX.

Osmé, gelderský klemmer, na jedné straně Salvator držící v pravé ruce kříž, s textem vuokol: CAROL. DVX. GELDRIE IVL.; na druhé straně gelderský erb u velikém štítu, v něm tři malí štítkové tříhranní, text vuokol: MONE. AVRE GELDRI.

Gelderské, na jedné straně kníže v stolici, drže meč v pravé ruce, mezi nohama štítek, v něm lev, text vuokol: WILH. DVX. GELDRI CO. A.; na druhé straně dva štítkové, v jednom lev, v druhém orel, text vuokol: BENEDICI. QVI VENIT IN. NOIE.

Emberské, na jedné straně obraz po prsy, text vuokol: ENNO 2. COMES. ET DNS PHRIE. OR.; na druhé straně ostřirýský erb, text vuokol: IN DEO SPERA. N. TIEBO. Q. FA. M. HO.

Emderské aneb fryzské, na jedné straně obraz císařský, sedící na svém majestátu, drže v pravé ruce sceptrum a v levé jablko říšské, u jeho noh orel v štítu, text vuokol: SANCT. CAROL. MAGN.; na druhé straně čtyři štíty se dvěma orly a se dvěma lvy, text vuokol: MO. NOV. AVRE. ORIENTAL. FRISLE.

Klevské, na jedné straně svatý Jan s klevským erbem u noh, text vuokol: IHS. DVX. CLIVE. ET CO. M.; na druhé straně štít v kříži, v něm klevská a marecké erby čtvernaté, text vuokol: MONE. NOVA AVRE. EMBRI.

Deváté, utryčtští philipové, mají na jedné straně biskupa sedícího na stolici, drží štít v něm kříž, na druhé straně burgundské erby.

Lutyčské, na jedné straně svatý Jiří a pod nohama štít s čtvernatým habšpurským a rakouským erbem, text vuokol: GEORGIVS AB AVSTRIA; na druhé straně mezi čtyřmi štítky kříž, text vuokol: EPS. LEOD. DVX. BVLLION. COM. LOS.

Lutyčské, na jedné straně Salvator na stolici, před nohama štít, v něm kříž, text vuokol: CORNEL. DE SEBEN. EPIS. LEO.; na druhé straně těch z Sebenberguov erb, text vuokol: DVX BVLLION. ET CO. LOSAN. Jest po kurfirštuov na Rejně rázu vymalován.

Daventerské, těch tří měst Daventer, Campen, Cvoll erby, v prostředku orel, text vuokol: MON. NOV. AVR. DAVEN.; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: CAROLVS ROMANO. IMPERATOR.

Daventerské, na jedné straně orel s hlavou, pod jeho nohama malíček daventerský štítek, text vuokol: MONE. AVRE. DE DAVENTRIA 1523; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: CAROLVS ROMANO. IMPERATOR.

Deventerské, na jedné straně svatý Michal, okolo něho těchto tří měst Campen, Cvoll, Daventer erby, text vuokol: MON. NOVA AVRE. ZVVOL.; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: CAROLVS ROMANO. IMPERATOR.

Daventerské, na jedné straně těch tří měst erby, mezi nimi hvězdička v triangulu, text vuokol: MO. NO. TRIV. CIVITA. IMPERIALIV.; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: CAROLVS ROMANO. IMPERATO.

Kampenské, na jedné straně svatý Jan Křtitel a pod nohama jeho téhož města Kampen erb, text vuokol: MON. AVRE. CAMPEN; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: CAROLVS ROMANORV. IMPERAT.

Hrabě z Berge, na jedné straně svatého Jana obraz, na druhé straně kříž, v něm dotčeného hraběte erb; kteráž jest hrabě Ozvald z Bergu bítí dal a jsou brandenburským zlatým velmi nápodobní a po nich vymalování.

Gelderské rejtery, na jedné straně kyrysar, nese meč v ruce, pod koněm stojí psáno: GELD., text vuokol: CAROL. DVX. GEL. IVL. COMES; na druhé straně gelderský erb v kříži, text vuokol: MON. NOVA AVREA DVCIS GELRLÆ.

Cvollscké, na jedné straně svatý Michal nahý meč drže v ruce, pod nohama kříž v štítu, text vuokol: MON. NOV. AVRE. ZWOL; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: MAXIMILIAN ROMANOR. REX.

Desáté, Utrechtské, mají na jedné straně biskupa s berlou, text vuokol: SANCTE MARTINE EPIS.; na druhé straně štít s biskupství utrychtského erbem v tříhraně s tímto textem vuokol: MON. RODVL. EPISC. TRAEECT.

Gelderský klemmer, na jedné straně svatý, držíc v pravé ruce křížek, text vuokol: ARNOL. DVX GELD. IVL.; na druhé straně u velikém štítu gelderský erb, okolo něho čtyři štítové v čtveru- hraně, text vuokol: MON. NOVA AVRE. GELEN.

Daventerské, na jedné straně třech tří měst Daventer, Campen, Cvoll v tříhraně erb bez hvězdy, text vuokol: MON. NO. TRIV. CIVITA. IMPERIALIV; na druhé straně jablko říšské, text vuokol: CAROLVS ROMANO. IMPERATOR.

Gelderské nejmagem, na jedné straně orel s dvěma hlavami, na prsech štítek, v něm lev s tímto textem vuokol: MONETA NOVA. AVREA NOVI MAG.; na druhé straně svatý Štěpán, text vuokol: SC. STEPHANVS PROTHOMA.

Jedenácté, Lutychské, mají na jedné straně biskupa v stolici, u jeho noh erb hrabství mareckého, text vuokol: SANCTVS LAMPERTVS; na druhé straně kříž mezi čtyřmi štíty, text vuokol: ERARD. DE MARCHA CARDIN. EPS. LEOLD.

Gelderské, na jedné straně svatý Jan, drží v pravé ruce berlu s křížem, text vuokol: S. IOHANNES BAPTISTA; na druhé straně gelderský erb, okolo něho čtyři štítové ve čtyry hrany, text vuokol: DVX ARNOLD. GEL. IVL. COM.

Dvanácté, utrechtské, na jedné straně svatý Jan, držíc berlu s křížem, text vuokol: S. IOHANNES BAPTISTA; na druhé straně pět štítův v trojí hraně, text vuokol: DE BADEN.

Lutychské, má na jedné straně biskupa s tímto textem vuokol: S. LAMPERTVS; na druhé straně štít, v něm kříž, v prostředku jeho také štít, v něm Hornišských erb, text vuokol: IOHS. DE HORN. EPS. LEOD.

Lutychský postulat, na jedné straně biskup, text vuokol: SANCTVS LAMPERTVS; na druhé straně štít, v něm erb hrabství Mareckého v kříži, text vuokol: ERHARD DE MARCHA EPS. LEOD.

Lutychské, na jedné straně biskup, text vuokol: SANCTVS LAMPERTVS; na druhé straně štít v kříži, Hornišský erb, text vuokol: IOHIS. DE HORN. EPS. LEODIEN.

Klevský postulat, na jedné straně přímo stojící biskup, text vuokol: S. MARTIN. PATRON. EMRI; na druhé straně klevské a julichské erby čtyřhrané, text vuokol: IOHS. DVX CLEVE. ET COM. MA. 1503.

Bergský postulat, na jedné straně stojící biskup, držící knihy, na nich jelen, text vuokol: MONE AVRE MVLH. 1503.; na druhé straně štít, v něm čtyři lvové kvartyrování, v prostředku takového kvartyrování Ravenšpurských erb, text vuokol: WILHEL. DVX IVLLE ET MO.

Lutychské zlaté, na jedné straně jest biskup, nápis okolo: SANCTVS LAMPERTVS, a na druhé straně štít a v tom štítu menší štítek a v něm Sebenburtský erb; vuokol nápis: CORNEL. D. BERGE. EPS. LEODIEN.

Emberský postulat, na jedné straně stojí biskup, okolo něho nápis: SANCT. LVDERVS, a na druhé straně štít v kříži, v kterémž jest Ostfryzský erb, nápis okolo ENNO, CO. ET DNS. PHRIE.

Emberský postulat, na kterémž na jedné straně jest Salvator s jablkem a nápis okolo: VERBVM DOMINI MANET IN AETER., a na druhé straně štítek, v kterémž jest orel se dvěma hlavami, nápis okolo: ENNO. CO. ET DNS. PERISLE ORI.

Dále také ustanovovati a poroučeti ráčíme, co se cizích zlatých mincí dotýče, jakožto dukátův, korun i jiných k těm podobných: aby ty a takové zlaté mince po vyhlášení tohoto našeho mandátu a vjapovědi dále v království našem Českém brány a vydávány nebyly nežli do posledního dne měsíce února. A potom tyto níže psané zlaté, kteréž se váhou i hodnotou s dukáty našimi srovnávají a na hřívnu kolínskou týchž dukátův 67 a korun 70 vchází; a tak má na pražskou hřívnu dukátův vcházeti 72 dukáty, tři sta padesáté jeden, šest set a čtyřicetí díluov jednoho dukátu, a korun na touž hřívnu pražskou 75, padesáté jeden, šedesáté čtyři díluov jedné koruny, kteréž jsme proti našim dukátům a rejnským zlatým dobrým v hodnotě jejich sprovovati a valvovati dali.

Než mezi tím časem výše oznámeným mohou netoliko ty zlaté, kteréž se zejména dole jmenují, ale i ty cizí zlaté, tak jakž prvé platily i nyní platí, brány a zase vydávány býti; než po vyjití jmenovaného času, totiž posledního dne měsíce února, mají ty cizí zlaté zapověděni býti a více bráni nebudou než toliko tyto níže zejména položené.

Také ty mince zlaté cizí, kteréž se v říši, v království našem Českém a v jiných zemích našich vedle našich mincí dopouštějí, výše bráni ani vydávati se nemají nežli tak, jakž se níže píše; však tak aby na zlaté i na váze pravé byly, a lehčejší mají se vystřelovati a ven z země vyhývati.

Jmenovitě a předkem dupltdukáty.

Totíž všechny hispaňské dupltdukáty, kastilické, arragonské, valencké, navarské, sicilské, mediolánské, francouzské: po dvou stech a čtyřech krejcařích.

Dukáty jednonásobní.

Všecky hispaňské, totižto kastilické, valencké, arragonské, neapolitánské, minsterské, polské, genuenské, benátské, papežské, bononienské, vratislavského biskupa, Vratislavě města, lehnické, vavřinské, kladské, florencké, mediolánské: po jednom stu a po dvou krejcařích; než salpurské mají toliko brány býti po jednom stu a jednom krejcaru.

Dukáty: augšpurské, kaupfurské, hamburské, lubecké po sto krejcařích toliko.

Item, portugalské zlaté s krátkým křížem po devadesáti šesti krejcařích; item, druhé portugalské s vysokým křížem po 95 krejcařích.

Koruny slunečné, burgundské, nederlandské, francouzské po 93 krejcařích.

Jiné koruny: totižto všechny hispaňské, kastilické, valencké, navarské, mediolánské, sicilské, genuenské, papežské po 91 krejcařích.

Kdožby pak toto naše nařízení přestoupil a takové nahoře jmenované dukáty a koruny, kteréž jsme vedle jiných našich domácích a zemských zlatých mincí bráni dopustili, výše a draže, než se nadpisuje, bral, vydával neb jakkoli jináč pod jakýmžkoli obmyslem, způsobem a obyčejem odbýval, ten nebo ti mají v pokutě býti a takové zlaté i stříbrné mince nám k ruce propadnouti; protož se každý, věda o tom, před škodou bude moci varovati.

I poněvadž nám, jakožto králi českému, náleží, abychom nad tímto ustanovením a zřízením mincovním, uváživše je prvé s radami našimi dostatečně, pro věrných poddaných našich dobré a užitečné, ruku drželi, a to všecko, což se svrchu píše, aby cele a neporušitelně od každého držáno bylo: protož to v království Českém a zemích k němu připojených naříditi ráčíme, aby v jistých místech, jakžby kdy toho potřeba ukazovala, mince království našeho Českého ohledávány a probovány byly, jakož pak o takovém probování zvláštní psané zřízení udělati a nad tím ruku držeti ráčíme.

I ačkoli takové probování, zvláště pak pro uvarování falše a podvodův, potřebné bude, však proto se to přihází, že při mincování i jináč všelijak obmyslové, fortelové a oklamání jedni druhých se dějí, by pak i toho probování se neužívalo, jako že někteří zlatých a stříbrných mincí ujmají,

lehčí, ostříhují, přelívají, vyvážují, překontrfetuji a jináč nenáležitě s tím nakládají i z země ven, hledajíce v tom svého zisku, vozi: protož ustanovujeme a tomu konečně chceme, aby takoví lidé, ježto mince lehčí, ostříhují, přepalují, šmelcují, přelívají, vyvažují, na zisk mění aneb jakžkoli falšují, na hrdle i statku podle jednoho každého provinění bez milosti a odpuštění trestáni byli a žádný aby v té věci šanován nebyl; jakož pak všem vrchnostem ve všem království našem Českém, aby na takové falešníky a osoby podezřelé, ježto minci falšují, přepalují a kazí, zvláštní pozor měly, a kteréžoby postihly, ku právu daly, poroučeti ráčíme. Pakliby se to našlo, že by komu co takového přehlídy a o tom neoznámily, tehdy ten nebo ti nám pokuty dvě hřivny čistého zlata skrze to propadnouti mají.

Také kdyžby který takový člověk s jistotou postižen a ku právu dán byl, má na hrdle i na statku trestán býti, anebo toliko na hrdle anebo toliko na statku, jakž kterého provinění větší bude. A budeli který na statku trestán, tomu, kterýž o něm zprávu dá nebo který ho postihne, pokuty třetí díl se dáti a jiné dva díly do komory naší náležeti mají; kteroužto pokutu nám k ruce každá vrchnost v království našem Českém a zemích k němu náležitých povinna bude vyupomínati a z toho ten třetí díl, komuž bude náležeti, vydati. Jestližeby pak někdo, takovou faleš a podvod zvěda, vrchností své nejdéle v jednom měsíci, to jest ve čtyřech nedělích pořad zběhlých, neoznámil, a to se na něho vyhledalo a proneslo, ten tu pokutu oznámenou dvě hřivny čistého zlata nám propadne a dáti povinen bude; z kteréžto pokuty tomu, kdož jest takovou faleš a podvod vyhledal, aneb o tom, že jest to před vrchností svou zamlčel, oznámil, třetí díl dán býti a ostatní dva díly aby do komory naší propadeny a dány byly.

A jakož také mnozí lidé z království našeho Českého a z zemí k němu náležitých tajně a pod rozličnými způsoby a obmysly zlato a stříbro nezdělané vozi, nosí a vysílají na znamenitou naši a všech věrných poddaných našich škodu a záhubu: protož poroučeti ráčíme a tak konečně mtí chceme, aby po dnešní den žádné nezmincované ani nezdělané zlato a stříbro, tolikéž ani stříbrné nádoby, leč by to pozlacené bylo, ani dukáty, kteří se v zemích našich mincovati a dělati dopouštějí, ani zlatí rejnští, z království našeho Českého do jiných cizích zemí, kromě svatě říše a zemí Německých, ani do Nyderlandu, dokudžby se s našim a svatě říše o minci nařízením nesrovnali a všelijak nesnesli, pod žádným způsobem ani skrze handle nevozili, neprodávali, nenosili ani ven nevysílali; a bude to na pomezí Německých zemí k Vlašským i jiným zemím a krajinám skrze lidi opatřeno a zvláštní pozor a špeh na takové lidi držán, a budeli kdo postižen, mají bez milosti na hrdle i na statku podle jednoho každého provinění tak a tím způsobem jako ti, kteřížby mince falšovali neb vekslovali, jakž svrchu dotčeno, skutečně trestáni býti. A proti tomu žádnému nemá postačiti ani pomoci žádný klejt, bezpečenství, obecní landfrýd ani nic jiného k tomu podobného. Pakliby ta osoba postižená tak chudá byla, žeby se na statku nemohla trestati, anebo, prvé jsouc proto na statku trestána, dále by se toho dopustila, protož k těm a takovým osobám má se zachováno býti, jakž se svrchu píše.

Ušel-li by pak který, tehdy každému svobodně se dopouští, aby k hrdlu i statku jeho sáhnouti mohl, a tím proti řádu a právu ani žádnému klejtu nic neučiní.

Také, jestliže by se přihodilo a takový člověk že by postižen byl, tehda nemá jinde na něho saženo býti nežli v městě anebo v městečku, kdežby pořádné právo bylo, aniž také má přehledáván býti, leč s vědomím a v přítomnosti té vrchnosti anebo práva a potom k němu má přikročeno a přistoupeno býti, jakž svrchu dotčeno.

Pakliby ten, kterýž by o někom oznámil, omylnou zprávu dal, a někdo tím vinen nebyl a skrze to že by v škodu uveden byl, tehda ten, kterýžby tak koho svým oznámením k škodě připravil, podle

rozeznání právního takovou škodu a náklad navrátiti a zaplatiti povinen bude, lečby slušné a hodné příčiny toho ukázal a předložil, tehdy takovými škodami a náklady povinovati nebude. Však proto všem vrchnostem tím zapovědno ani zastřeno býti nemá, jestliže by o kterých takových škodných a podezřelých lidech zvěděli, aby jich na svých gruntech skrze služebnky a lidi své vyzdvihovati a do měst nebo městeček ku právu podávati neměli.

Také měl-li by kdo proti tomuto našemu jistému nařízení jakou sobě danou milost, obdarování nebo dopuštění, aneb žeby budoucně toho něco sobě objednal nebo obdržel, to všechno tímto našim ustanovením mořme, kazíme a v nic obracujeme, tak aby proti tomuto poručení našemu žádné moci ani platnosti nemělo.

Také ustanovujeme a tomu konečně chceme, aby každý pod pokutou upálení, zrnění, sagrování, falšování a jiných podvodovů strany starých dobrých mincí (krom cizích a lehkých), tak jakž o tom svrchu oznámeno jest, se nedopouštěl. A kteříž v království našem Českém a zemích k němu připojených jaké sagrování a šmelcování huti mají, pod ztracením jednoho každého svobody k mincování a nad to ještě vajíše pod propadením dvaceti hřiven litého zlata do komory naší bez odpuštění, to dostatečně opatřiti mají, aby na budoucí časy žádné mědi v týchž sagrováních a hutích svých zrniti a toho, což stříbro drží, sagrovati a šmelcovati, přepalovati a přeháněti nedopouštěli, kromě stříbra těch, kteréž se z hor dobavují a což jest prvé mince nebyla.

Než měl-li by kdo jaké staré neb jiné mince, ježto vůbec jednostajně se neberou a nevydávají, a chtěl by je dáti spustiti a zrniti, ten nebo ti mají je do našich mincí donesti a tu spustiti a zrniti dáti a potom v slušnosti prodati.

Také jestliže by zlatníci k založení svého řemesla a živnosti zlata neb stříbra potřebovali a skrze to minci zlámati a spustiti musili, nemají více té mince lámati a spouštěti, nežli což by k řemeslu svému potřebovali; ale prodávati nebo jinam vysílati toho zlata ani stříbra nemají pod pokutou a trestáním svrchu oznámeným.

Také nemají dotčená zlatníci žádné mince lámati ani spouštěti, leč by se prvé vrchnosti své opověděli.

Dále mohlo by se také to přitřetí, že by ti, kteříž právo a svobodu k mincování mají, svou spravedlnost a právo prodali, jinému odevzdali aneb propuštěli: protož ustanovujeme, poroučíme a konečně tomu chceme, aby všickni, kteříž k mincování svobodu a obdarování mají, žádných nenáležitostí se nedopouštěli a kromě služby nebo záplaty s mincemejstry žádných spolkuov a smluv postranních nemítvali, ale každý svým vlastním nákladem a penězi svými aby zlatem i stříbrem minci svou zakládal, ač nechceli od mincování přestati, a toho mincování aby upřímně a věrně jakž náleží užíval.

Pakliby kdo v jednom neb více artikulech proti tomu učinil, ten pro své provinění v těžkou nemilost naši upadne a k tomu o svou svobodu a spravedlivost k mincování přijde.

A jestližeby pak který mincemejstr od koho pro nějaký zisk minci najal, ten má nám pokuty deset hřiven čistého zlata propadnouti.

Také přihodilo by se kdy, že bychom někomu, kterýž prvé té svobody nemá, k mincování zlaté nebo stříbrné mince jaké nové obdarování dáti ráčili, aneb že by toho od našich dědicov neb budoucích kráľuv českých dosáhl: tehda takové obdarování na jiný způsob a konec dáno býti nemá, než aby podle tohoto našeho nařízení a ustanovení a jináč nic se při tom mincování chovati povinen byl.

Pakli jest kdo kteréhokoliv stavu anebo důstojenství od nás, nebo od slavných pamětí předkuov našich, jaké obdarování nebo svobodu, ježto by proti tomuto našemu nařízení bylo, dosáhl nebo sobě vyjednal, aneb ještě pod jakýmžkoli způsobem objednatí a dosáhnouti by mohl: takové obdarování žádnému proti tomuto našemu nařízení nemá a nebude moci postačiti ani platné býti.